

N:o 11/1941.

LAGUTSKOTTETS betänkande N:o 11/1941 med förslag till antagande av landskapslag angående handel i öppen butik med begagnade varor samt lump och skrot.

Landskapsnämnden har till landstinget ingivit en framställning med förslag till landskapslag om antagande av förordningen den 28 mars 1941 angående handel i öppen butik med begagnade varor samt skrot och lump, över vilken framställning landstinget inbegärt betänkande av lagutskottet. Utskottet har behandlat framställningen och får för landstinget fördsammast framhålla följande:

Sedan ifrågavarande handel i riket blivit reglerad genom förordningen av den 28 mars 1941, som där trätt i kraft den 1 sistlidne juni, torde det vara nödvändigt att skrida till motsvarande lagstiftningsåtgärd också i landskapet, ty i annat fall kan man hålla för sannolikt att tjuvar och tjuvgodsgömmare skola söka sig till landskapet för att här finna lättare avsättning för med orätt fånget gods.

Förordningen berör icke grunderna för idkande av näring. Den reglerar endast sättet för handeln ifråga och gäller därför icke inom landskapet utan lagstiftningsåtgärd från landstingets sida.

Utskottet är därför ense med landskapsnämnden om behovet av ifrågavarande lagstiftning, men den av landskapsnämnden föreslagna formen för lagstiftningen finner utskottet olämplig. Under de första åren av självstyrelsens verksamhet inslogs visserligen i många fall det förfa- ringssättet, att i riket gällande lagar eller förordningar genom lands- tingsbeslut antogos att gälla såsom landskapslagar, och flera i denna form antagna landskapslagar äro fortfarande gällande inom landskapet. Men småningom vann inom landstinget den uppfattningen insteg, att egna lagtexter borde utarbetas för landskapslagarna, på det att landskapets författningssamling skulle bli lättare hanterlig särskilt för lek- mannen. Därigenom kunde även många missförstånd med avseende å land- skapslagarnas innehåll undvikas. Med hänsyn härtill och då en land- skapslag, som själv innehåller hela lagtexten, också är mera ägnad att understryka landskapets lagstiftningsrätt än ett landstingsbeslut, som med vissa allmänna anmärkningar endast accepterar en i riket gäl- lande lag eller förordning, synes det icke vara skäl för landstinget att frångå den praxis, som under en lång följd av år varit rådande i

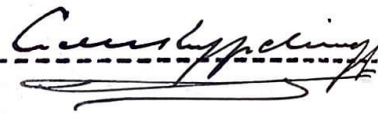
landstinget och som visat sig ändamålsenlig. Utskottet har därför rat den föreslagna landskapslagens rubrik och ingress samt i enlighet med framställningen omarbetat texten i förordningen, mot vars saklighets innehåll utskottet icke haft något att anmärka, och får för landstinget värdsammast föreslå,

att landstinget ville antaga bilagda förslag till landskapslag angående handel i öppen butik med begagnade varor samt skrot och lump.

Mariehamn den 19 november 1941.

På lagutskottets vägnar:

Närvarande i utskottet: Tor Brenning, ordf., Jonatan Sjöblom, Johannes Holmberg, Herman Mattsson och Evald Haggblom.

på framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående handel i öppen butik med begagnade varor samt skrot och lump.

I kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Handel i öppen butik med begagnade varor samt skrot och lump är underkastad, förutom vad om näring i allmänhet är stadgat, jämväl bestämmelserna i denna landskapslag.

De i 1 mom. avsedda handelsrörelserna äro:

1) inköps- och försäljningsaffär, diversehandel eller under annat motsvarande namn bedriven handelsrörelse, vilken köper och försäljer eller förmedlar begagnade varor, såsom möbler och husgeråd, arbets- och bruksföremål och -redskap, gång- och andra kläder, skodon, föremål av ädel och annan metall, smycken, musikinstrument, cyklar och andra dylika varor, huvudsakligen till användning för samma ändamål som tidigare;

2) skrot- och lumphandel, vilken köper järn- och annat metallskrot eller lump och annat sådant avfall för försäljning efter antingen sortering eller bearbetning till förädlingsaffärer eller för annat ändamål; samt

3) antikvariatsrörelse, som köper och säljer eller förmedlar huvudsakligen föremål med konst- eller samlarevärde.

Förädlingsrörelse, som för egen produktion, och handelsrörelse, som vid sidan av sin övriga huvudsakliga verksamhet för återförsäljning köper föremål av ädel metall eller järn- och annat metallskrot eller lump och annat sådant avfall, är beträffande denna del av sin verksamhet i tillämpliga delar underkastad bestämmelserna i 9-17, 20-24, och 27 §§ i denna landskapslag.

2 §.

Då bolag, andelslag eller annan sammanslutning idkar i 1 § 2 mom. avsedd rörelse eller då enskild affärsidkare ej själv sköter sin rörelse, skall rörelsen hava en ansvarig föreståndare.

Har rörelsen särskild filial antingen på samma ort eller på annan

ort än den, där huvudrörelsen är belägen, skall filialen hava ansvarig föreståndare.

2 kap.

Tillstånd.

3 §.

För idkande av ovan i 1 § 2 mom. avsedd handelsrörelse och för inrättande av filial till sådan samt för den, som skall vara ansvarig föreståndare för dylik rörelse eller dess filial, skall särskilt tillstånd utverkas.

Tillstånd skall skriftligen ansökas hos landskapsnämnden och bör i ansökan uppges rörelsens firmanamn, beskaffenhet och ändamål, kommun, vari den är belägen, och adressort, affärsidkarens, eller, då rörelsen kommer att skötas av ansvarig föreståndare, jämväl dennes fullständiga namn, yrke och bostadsadress.

Ansökan om tillstånd skall åtföljas av:

1) intyg, utvisande att affärsidkaren eller, om rörelsen bedrivs av bolag, andelslag eller annan sammanslutning, medlemmarna av dess rörelse åtnjuta medborgerligt förtroende samt råda över sig själva och sin egendom; och

2) utredning angående affärslökalens och varuupplagens läge jämte noggranna adresser.

Bolag, andelslag och annan sammanslutning bör dessutom till ansökan föga avskrift av bolagsordningen eller stadgarna samt utdrag ur handels- eller föreningsregistret.

Ansökan om tillstånd att vara ansvarig föreståndare bör åtföljas av 1 3 mom. 1 punkten nämnda intyg angående den, som är till ansvarig föreståndare avsedd.

4 §.

Landskapsnämnden införskaffe erforderliga personuppgifter om sökanden och om den, som är till rörelsens ansvarig föreståndare avsedd, samt utlåtande om ansökningen av vederbörande polismyndighet och, då skäl därtill föreligger, av magistraten i Mariehamn eller vederbörande kommunalnämnd samt hälsovårdsnämnd.

Tillstånd må meddelas endast sådan sökande, som har rätt att idka anmälningspliktig näring, och under förutsättning, att sökanden och

den, som är till ansvarig föreståndare för rörelsen avsedd, är för den tillärnade affärsverksamheten tillräckligt pålitlig.

Sedan nödig utredning erhållits, skall landskapsnämnden avgöra ärendet genom resolution, varav bör framgå beskaffenheten av den rörelse, för vars idkande tillståndet beviljats, stället, där rörelsen får bedrivas och varuupplag hållas, samt vem som godkänts till ansvarig föreståndare för rörelsen.

5 §.

I denna landskapslag avsett näringstillstånd är giltigt endast med avseende å den, som erhållit tillståndet, samt den i tillståndsresolutionen bestämda lokalen och upplagsplatsen. Nedskrotning av större skrotmängder och av skrymmande föremål och deras tillfälliga behandling upplagring och försäljning vare dock tillåten på deras anskaffnings- och nedskrotningsplats.

Önskar man överlåta rörelse till annan, skall mottagaren, innan han får börja driva rörelsen, därtill söka tillstånd med iakttagande i tillämpliga delar av vad 1 3 § är stadgat. Medan sagda ansökan är anhängig, är rörelsens fortsättande tillåtet endast, därest den föregående affärsidkaren skriftligen förbundit sig att svara för rörelsens behöriga skötsel och bestyrkt avskrift av nämnda förbindelse tillställt polismyndighet.

Önskar man flytta rörelse eller lager till annan lägenhet eller annat ställe, söka därtill tillstånd med iakttagande i tillämpliga delar av vad 1 3 § är stadgat.

6 §.

Den, som meddelats tillstånd att bedriva i denna landskapslag avsedd rörelse, äger före verksamhetens upptagande därom göra i 7 § lagen angående rättighet att idka näring stadgad anmälan.

Angående anmälningar till handelsregistret om rörelsens bedrivande skall iakttagas vad därom särskilt är stadgat.

Angående rörelsens upphörande skall affärsidkaren anmäla till landskapsnämnden inom två veckor. Om tillfälligt avbrott i rörelsens verksamhet skall omedelbart meddelande göras till polismyndighet.

7 §.

Döds- eller konkursbo efter affärsidkare är för boets utredning berättigat att med stöd av det tidigare tillståndet fortsätta rörelsen

ett år, räknat från affärsidkarens död eller dagen för konkursens början.

Avlider affärsidkare och finnes ej behörighen godkänd ansvarig förstående, skall den eller de, som omhändertagit dödsboet, inom två veckor från dödsdagen till polismyndighets godkännande föreslå någon person att interimistiskt vara rörelsens ansvariga föreståndare och inom två månader från dödsdagen hos landskapsnämnden göra ansökan om godkännande av ny ansvarig föreståndare.

Har affärsidkaren råkat i konkurstillstånd, skall, om rörelsen fortsättes, boets förvaltare i tillämpliga delar iakttaga vad i 2 mom. för affärsidkarens fränfälle är stadgat. Terminerna räknas från den dag, då borgenärerna hava fattat beslut om rörelsens fortsättande.

Tills interimistisk ansvarig föreståndare godkännts, svara för rörelsen de, vilka övertagit dödsboet eller förvalta konkursboet.

8 §.

Avlider rörelsens ansvariga föreståndare eller lämnar han eljest sin befattning eller förhindras han att sköta den, skall affärsidkaren i tillämpliga delar iakttaga vad i 7 § 2 mom. för däri nämnt fall är stadgat, varvid terminerna räknas från den tidpunkt, då affärsföreståndaren avlidit eller lämnat sin befattning eller då hindret yppats. Tills interimistisk ansvarig föreståndare godkännts, svarar affärsidkaren eller, då rörelsen bedrivs av sammanslutning, dess styrelse för rörelsens skötsel.

3 kap.

Rörelsens bedrivande och tillsynen däröver.

9 §.

Försträckning mot pant samt handel på återköpsvillkor må ej i rörelse bedrivas.

Av person, som uppenbarligen ej fyllt 18 år eller som är berusad, må vara ej till rörelsen inköpas eller annars mottagas.

Är försäljare av vara misstänklig eller förefaller hans åtkomst av varan annars misstänklig, bör affärsidkaren, innan han köper vara, avfordra försäljaren utredning om dennes äganderätt till densamma.

10 §.

I rörelse, som avses i 1 § 2 mom. 1 och 3 punkterna, bör affärsidkaren föra särskild affärsbok, i vilken bör antecknas varje köp eller an-

nat förvärv av vara ävensom varje förmedlingsåtagande, oberoende därav om varan är begagnad eller obegagnad.

I rörelse, som avses i 11 § 2 mom. 2 punkten samt i 3 mom., bör affärsidkaren vid köp av vara avfordra säljaren med dennes egenhändiga namnteckning försedd räkning eller kvitto, som bör upptaga datum för köpet, varuslag, antal eller mängd samt pris ävensom säljarens adress. Har säljaren skrivit sitt namn otydligt, bör affärsidkaren, sedan han därom tillfrågat säljaren, tydligt utskriva namnet under eller bredvid säljarens namnteckning. Dessa räkningar och kvitton böra av affärsidkaren i kronologisk ordning förvaras tio år och bör med avseende å dem i övrigt iakttagas vad i 12 § är stadgat.

För så vitt i 2 mom. nämnd rörelse av privatpersoner i minut inköper sådana för sitt förra bruk dugliga varor, som i 11 § 2 mom. 1 punkten avses, bör rörelsen över dessa föremål föra i denna paragrafs 1 mom. stadgad affärsbok.

11 §.

Affärsbok bör vara inbunden och paginerad.

Köpe eller annat förvärv av vara samt förmedlingsåtagande bör omedelbart med bläck eller anilinpenna inskrivas i boken i fortlöpande nummerföljd, och bör anteckningen angiva affärstransaktionen, datum för dess avslutande, varuslag och antal eller mängd samt särskilt kännetecken, där sådant förekommer, säljarens namn och adress samt det avtalade priset. Affärsidkare bör fordra att säljare, som ej är för honom känd, egenhändigt skriver sitt namn i boken eller på särskild lapp, vilken affärsidkaren samtidigt bör förse med anteckning om till vilken affärshandling det hänförs sig. Har säljaren skrivit sitt namn otydligt, bör förfaras på sätt i 10 § 2 mom. är stadgat. Härjämte bör affärsidkaren i mån av behov övertyga sig om säljarens identitet genom att avfordra honom identitetsintyg, körkort, militärpass, arbetsintyg, medlemsbok i förening eller annan sådan handling, och bör anteckning om den företedda handlingen samt dagen för dess utfärdande och dess nummer jämväl göras i boken.

Förvaras vara annorstädes än i affärslokalen, bör anteckning om dess förvaringsställe göras i affärsboken. Erhåller affärsidkare vara senare än den dag, då anteckningen i affärsboken företagits, bör även dagen

för varans ankomst antecknas i boken.

Har vara genom rörelsens försorg undergått sådan bearbetning eller förändring, att den ej kan till sin förutvarande beskaffenhet igenkännas, skall i boken ofördröjligen göras anteckning om åtgärden och dagen för dess vidtagande.

Då vara säljes eller överlåtes från affär, skall dagen, då detta skett, samt försäljningspriset antecknas i affärsboken.

Den första januari varje år bör påbörjas ny nummerserie, som fortlöper under hela året.

Där rörelses omfång eller beskaffenhet eller ock praktiska skäl såfordra, bör affärsbok föras särskilt för olika avdelningar och varugrupper.

Vad i affärsbok inskrivits, får ej genom radering eller på annat sätt göras oläsligt.

12 §.

Affärsbok samt i 11 § 2 mom. nämnda lappar skola förvaras under tio års tid efter det boken avslutats. Avslutad affärsbok samt därtill hörande lappar kunna mot kvitto överlåtas till förvaring hos vederbörande polismyndighet. Övergår rörelse till annan innehavare, bör affärsboken jämte tillhörande lappar emot kvitto överlämnas till denne. Upphör rörelse, bör affärsboken jämte tillhörande lappar överlämnas till förenämnda myndighet.

13 §.

Vara, som enligt 10 § 1 eller 3 mom. bör antecknas i affärsboken, skall samtidigt eller snarast möjligt därefter av affärsidkaren förseas med beteckning, angivande år och det nummer, varunder inskrivningen verkställes i affärsboken ävensom, där bok förts särskilt för avdelningar eller varugrupper, hänvisning till vederbörande avdelning eller varugrupp. Beteckningen bör vara tydlig, varaktig samt så skriven eller anbringad, att den är lätt skönjbar.

Avser inskrivning i affärsboken flere av samma överlåtare mottagna föremål, och varje föremåls förseende med beteckning skulle medföra särskild omgång eller köstnad, må å föremålen eller vissa av dem, så framt de förvaras i samma knippe, omslag eller såsom särskild grupp, anbringas endast en beteckning, som då anbringas så, att därav tydligt

ESSE 324
frangår, att den avser samtliga ifrågavarande föremål.
14 §.

Där ej hälsovårds- eller annan myndighet annorlunda förordnar, må icke till affären köpt eller annars förvärvat samt för förmedling mot-
tagen vara, över vilken enäligt 10 § 1 och 3 mom. affärsbok skall fö-
ras, överlåtas, förändras, omarbetas till annat, nedsmältas eller för-
störas, förrän efter förloppet av sju dagar från den dag, då varan
kommit i affärsidkarens besittning, sagda dag oräknad.

Vad i 1 mom. sägs berör ej vara, som av affärsidkaren inköpts från
med vederbörligt tillstånd driven auktionsrörelse, annan anmälnings-
pliktig rörelse, på auktion, som hållits av myndighet eller allmän
auktionsförrättare, eller döds- eller konkursbo, ej heller vara, som
försäljes av staten, kommun eller annan offentlig sammanslutning.

15 §.

Lump samt övriga varor, vilka sprida stank eller hälsovådliga duns-
ter, böra förvaras på sådana platser och på sådant sätt, att omgivnin-
gen ej lider hälsovådligt men, samt att faren för alstring och utveck-
ling av flugor och andra skadeinsekter i görligaste mån förhindras.
Förråd av sådana varor få uppläggas endast på ställen, som av hälso-
vårdsnämnd utpekats som lämpliga därtill.

Begagnade gång- och andra kläder samt husgerädsföremål, vilka kunna
misstänkas sprida smitta eller ohyra eller andra skadeinsekter, böra,
innan de placeras i affärslokal, rengöras samt göras ofarliga på sätt,
som av hälsovårdsnämnd bestämmes.

I affärs- och lagerlokaler bör, beroende på vad slags varor som
saluföres, finnas tillräcklig luftväxling.

16 §.

Polisen åligger att övervaka i denna landskapslag avsedda rörelse-
verksamhet samt tillse, att i dem bestämmelserna i denna landskapslag
följas.

Tillkännagivanden om tillgripet eller försvunnet föremål bör av
polisen omedelbart översändas till de i denna landskapslag nämnda af-
färsidkarna på orten eller till det ställe eller det organ, som av
dessa antingen gemensamt eller gruppvis inrättats för inbördes medde-
landen.

Polis äger tillträde till affärslokal, lagerbyggnad och annan för-

varingsplats för att granska varulager, affärsbok med tillhörande lappar, inköpsräkningar samt överenskommelser, ingångna av rörelsen.

Affärsidkare eller hans representant är pliktig att tillhandahålla föremål, vars granskning påkallas, samt i 3 mom. nämnt skriftligt material ävensom att avgiva behövliga förklaringar.

17 §.

Då meddelande av polismyndighet ingått, att vara av angivet slag olagligen avhänts ägaren eller förkommit, är affärsidkare pliktig att omedelbart utröna huruvida varan befinner sig i hans värjo samt, då affärsbok däröver bör föras, huruvida anteckning därom finnes i boken. Vinnes klarhet om varan, bör polismyndighet genast därom underrättas.

Erhåller affärsidkare på annat sätt kännedom om, att person, som till honom salubjuder eller lämnar vara, på olagligt sätt åtkommit eller på andra grunder ej är berättigad att avyttra densamma, eller om näringsidkaren har skäl att misstänka olaga fång, är han likaså skyldig att därom omedelbart meddela polismyndighet.

Affärsidkare må ej utan tillstånd av polismyndighet försälja eller annars överlåta sådan i hans värjo befintlig vara, som i 1 och 2 mom. avses.

Av polismyndighet utsända meddelanden, som avses i 1 mom., böra av affärsidkaren under fem års tid förvaras i kronologisk ordning och deras innehåll må ej yppas åt någon utom rörelsen stående. Då rörelse övergår till annan person, böra dessa meddelanden emot kvitto överlämnas till denne.

18 §.

Över tillstånd att idka näring, som utgivits med stöd av denna landskapslag, bör i landskapsnämnden föras kortregister eller förteckning av annat slag, vari bör antecknas uppgifter angående affärslokaler och lagerplatser, godkännandet av rörelsens ansvariga föreståndare, återkallandet av sådana godkännanden, nämnda personer möjligen ådömda straff för brott, som ur synpunkten av denna landskapslag påkalla uppmärksamhet, lättnader eller undantag, som möjligen beviljats rörelse, samt anmälningar angående rörelsernas upphörande.

Landskapsnämnden bör omedelbart sända uppgifter angående alla i förteckningen gjorda anteckningar till vederbörande polismyndighet.

Polismyndighet bör på grundvalen av de uppgifter, som av landskaps-

nämnden erhållits, föra kortregister eller annan förteckning över de inom dess område bedrivna rörelserna samt underrätta landskapsnämnden om i 1 mom. avsedda straff.

19 §.

Vad i detta kapitel är stadgat angående affärsidkare, bör även tillämpas på ansvarig föreståndare för rörelse och filial.

4 kap.

Särskilda stadganden.

20 §.

Landskapsnämnden kan på ansökan, efter att hava hört polismyndighet, i avseende å särskild rörelse eller speciella affärstransaktioner, på nödigbefunna villkor befria näringsidkare från skyldighet att iakttaga i 10, 11, 13 och 14 §§ stadgade bestämmelser eller tillåta undantag från dem, då grundad anledning härtill föreligger.

21 §.

Landskapsnämnden kan i mån av behov utfärda närmare allmänna ordningsföreskrifter angående bedrivandet av rörelse.

22 §.

Har affärsidkare eller ansvarig föreståndare underlåtit att iakttaga stadganden och bestämmelser angående rörelsen, eller har i samband med denna förekommit missbruk eller sanitära missförhållanden, äger landskapsnämnden rätt att, efter att hava hört affärsidkaren, antingen tilldela vederbörande varning eller för viss tid stänga rörelsen. Om missbruken och missförhållandena äro av allvarligare slag eller om de trots tidigare nämnda åtgärder fortsättas eller upprepas, kan landskapsnämnden, efter att hava berett affärsidkaren tillfälle att avgiva förklaring, stänga rörelsen samt återkalla tillståndet för dess bedrivande.

Har ansvarig föreståndare för rörelse eller filial visat sig olämplig för sin befattning, äger landskapsnämnden, efter att hava hört vederbörande, återkalla sitt godkännande till ansvarig föreståndare.

23 §.

I landskapsnämndens resolution, medelst viken varning tilldelats, må ej ändring sökas. Över övriga resolutioner av landskapsnämnden kunna besvär anföras i högsta förvaltningsdomstolen inom trettio dagar efter

delfåendet. Besvär över resolution, som med stöd av 22 § utgivits av landskapsnämnden, må ej hindra resolutionens verkställighet, där ej landskapsnämnden annorlunda förordnat.

. 24 §.

Angående straff för drivande av i denna landskapslag avsedd rörelse utan tillstånd är stadgat i lagen om rättighet att idka näring.

Var, som utan vederbörligt tillstånd bedriver pantlånerörelse, straffes enligt vad därom är särskilt stadgat.

Var, som annars bryter emot denna landskapslag eller med stöd av densamma utfärdade ordningsföreskrifter, straffes, där ej strängare straff annorstädes i lag är stadgat, med högst tvåhundra dagsböter.

. 25 §.

Med polismyndighet avses i denna landskapslag polisinrättningen i Mariehamn samt länsman och biträdande länsman på landet.

. 26 §.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna landskapslag utfärdas vid behov av landskapsnämnden.

. 27 §.

Den, som vid denna landskapslags ikraftträdande, efter vederbörlig anmälan, bedriver i 1 § 2 mom. avsedd affärsrörelse, får utan särskilt tillstånd fortfarande driva sådan rörelse, men är dock pliktig att inom två månader efter det landskapslagen trätt i kraft därom till landskapsnämnden ingiva skriftlig anmälan, upptagande den utredning, som i 3 § 2 - 5 mom. nämnes.

Föremål, vilka enligt 13 § böra föras med beteckning, och vilka vid denna landskapslags ikraftträdande befinna sig i rörelses värjo, böra inom tre månader, räknat från landskapslagens ikraftträdande, föras med nummer, utan årtal, och tillika bör över dem uppgöras förteckning, vari varorna införas i nummerföljd med korta förklaringar angående släkt och kännetecken, och kunna härvid likartade eller med avseende å sitt ändamål sammanhörande, även av olika överlåtare mottagna varor antecknas med samma nummer, för så vitt de förvaras i samma knippe eller omslag eller såsom särskild grupp. För så vitt i rörelsen intill landskapslagens ikraftträdande förts tillräckligt tydlig och fullständig bok eller förteckning över varulagret, är här avsett upprättande av särskild förteckning icke av nöden; dock böra varorna för-

ses med beteckning och motsvarande anteckningar göras i den förra boken eller förteckningen.

Polismyndighet kan på grund av rörelses omfattning eller av annat skäl på ansökan bevilja förlängd tid för uppgörandet av förenämnda förteckning eller lättnad beträffande bestämmelserna i 2 mom.

Beträffande rörelse, som avses i denna paragraf, vare annars gällande vad i denna landskapslag är stadgat.

28 §.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft.